

OP DE HOOGTE

GEILLUSTREERD MAANDSCHRIFT MET
GRATIS BIJLAGE „VOOR ONZE JEUGD”

ONDER LEIDING VAN JHR. A. W. G. VAN RIEMSDIJK.

PRIJS PER JAARGANG . . . f 7.50

FRANCO PER POST . . . „ 8.65

BUITENL. EN KOLONIËN . f 10.50

LOSSE AFLEVERINGEN . „ 1.00

ALLES BIJ VOORUITBETALING

REDACTIE EN ADMINISTRATIE KLOKHUISPLEIN 5, HAARLEM EN DAMRAK 98 AMSTERDAM
ADVERTENTIËN UITSLUITEND ANNONCEN-AGENTSCHAP D. BERREKLOUW AMSTERDAM
TELEFOON ZUID 2979 — DRUK EN CLICHÉ'S VAN JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN HAARLEM
PAPIEREN VAN P. PROOST EN ZONEN TE AMSTERDAM

FEBRUARI 1917

VERSCHIJNT OP DEN 1^{EN} VAN DE MAAND

14^E JAARGANG

A. VAN ROSSUM. †

DE NEDERLANDSCHE AMBULANCE IN RUSLAND.

Dr. Bijleveld gaf ons zijn dagboek ter lezing. Daaraan ontleenen we met eenige omwerking het volgende.

Zoodra het plan tot uitzending eener Ned. Ambulance naar Rusland vasten vorm had aangenomen en het Hoofdcomité, bestaande uit: Mevrouw Heemskerk—de Zaremba, presidente, Dr. B. Tilanus, onder-voorzitter, Jhr. L. van Loon, P. H. Visser, secretaris, W. Sweerts de Jong, secretaris, P. P. J. van Wessem, penningmeester, gesteund door vele in den lande verspreide hulpcomité's, er in geslaagd was, de benoodigde gelden bijeen te zamelen, werd Dr. Bijleveld door den als leider aangewezen Dr. Westerman aangezocht als 1e genceesheer de ambulance te vergezellen. Dr. Bijleveld verklaarde zich weldra daartoe bereid. Het was een werk, dat hem steeds als hoogst belangrijk in velerlei richting had aange trokken. Te meer was dit 't geval, waar het hier gold een tocht naar Rusland, een land voor zoo velen onzer landgenooten nog onbekend, naar een volk, waarover de meest uiteenlopende beoordeelingen bestaan.

Ook uit medisch oogpunt beschouwd, achtte Dr. Bijleveld den tocht van belang.

Het plan was aanvankelijk in den vroegen zomer te vertrekken, maar door verschillende omstandigheden werd het Juni alvorens na talrijke voorbereidingen en onderhandelingen de datum van vertrek kon worden bepaald.

Een groote teleurstelling was het voor het comité toen in Mei bekend werd, dat Dr. Westerman niet als leider kon meegaan. In zijn plaats werd Prof. D. Koch bereid gevonden de eerste drie maanden als chef der ambulance mede te gaan, waarna hij door Dr. Westerman zou vervangen worden.

Maar ten slotte bleek het ook Prof. Koch onmogelijk gelijk met de ambulance te vertrekken en stelde Dr. Bijleveld zich beschikbaar tijdelijk als chef op te treden, de ambulance naar Petrograd te voeren en aldaar de installatie in het voor haar bestemde gebouw te beginnen. Den 14^{en} Juni was eindelijk alles gereed en waren alle leden der ambulance aan boord van de Batavier IV, de boot, die door den heer Kröller welwillend was aangeboden tot vervoer naar Engeland (Tilbury). Aan boord wachtte hen een keurig diner, dat met menige hartelijke toespraak van de talrijke officieele gasten en vrienden, die de ambulanceleden uitgeleide deden, de stemming opgewekt en vroolijk deed blijven.

Toch zullen allen, toen tegen het einde van den maaltijd de kabels losgegooid waren en de Batavier zich in beweging zette, zich wel rekenschap gegeven hebben, dat nu de eerste stap gedaan werd tot een werk, dat naast veel zelfopoffering en veel belangrijks ook met zich zou brengen vele moeilijkheden en onvoorziene bezwaren, maar allen zullen ook gevoeld hebben, dat het mogelijk zou zijn door eendrachtige inspanning der

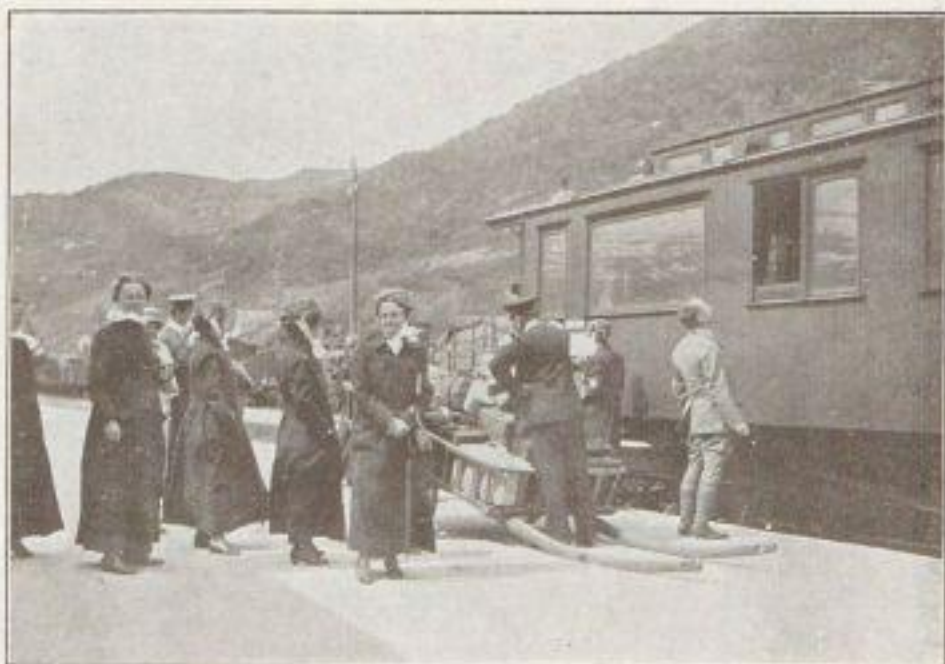

Dr. Bijleveld en drie Russische hulpverpleegsters. Van links naar rechts zuster Michalsky, zuster v. Heuking, zuster Schieffels.

DE NEDERLANDSCHE AMBULANCE IN RUSLAND.

beste krachten in het verre Rusland een arbeid te verrichten, die niet alleen hulp zou brengen aan zoo vele ongelukkige slachtoffers van den oorlog, maar ook zou kunnen strekken tot eer van den vaderlandschen naam.

Het personeel der ambulance was als volgt samengesteld: Dr. Bijleveld, chef, Dr. Risseeuw, 1^e chirurg, Dr. Hiltermann en semi-arts v. Raven assistenten, Mevrouw Loman-Gillot, hoofd der huishouding, Mej. Schieferdekker, assistente van Mevr. Loman, Mej. Stenberg, hoofdverpleegster, de heer Visser, secretaris-penningmeester, Mevr. Visser-Hooft, hoofd der linnenkamer en de pleegzusters Mej.: ten Bruggenkate, Debra, Eisenlöffel, Fortuin Drooglever, Hingman, Hoebee, de Jong, v. Ketel, Machielse en Saltet.

Achterste wagon van den speciaal-trein, welke ons van Bergen naar Haparanda vervoerde. De trein was samengesteld uit een personenwagon en negen goederenwagens. De foto werd genomen tijdens een kort oponthoud aan een Zweedsch station.

Inscheeping te Torneo van Duitsche gewonde krijgsgevangenen, die te Haparanda door de Zweedsche Rode Kruis-autoriteiten worden in ontvangst genomen en door hunne zorgen naar Duitschland teruggebracht worden.

Mevrouw Loman had op zich genomen het huishouden te bestieren, waarbij hare kennis der Russische taal van groote waarde zou blijken. Het feit, dat zij in Petrograd haren bejaarden vader, den emeritus predikant Ds. Gillot, zou treffen, die gedurende vele jaren als voorganger der Ned. Herv. Gemeente te Petrograd werkzaam was geweest en die nu vol verlangen de overkomst zijner dochter tegemoet zag, was haar een krachtige prikkel geweest, zich bij de ambulance aan te sluiten en voor geruimen tijd haar eigen gezin in Haarlem achter te laten. Mej.

Schieferdekker zou in Petrograd Mevr. Loman bij de omvangrijke bezigheden behulpzaam zijn, terwijl aan zuster Stenberg de functie van hoofdverpleegster was opgedragen. Dr. Risseeuw uit Apeldoorn zou met Prof. Koch den chirurgischen arbeid verrichten. Hun was Dr. Hiltermann als assistent

Maaltijd te Torneo in de openlucht, aangeboden aan de via Haparanda uit Duitschland naar Rusland terugkeerende Russische gewonden.

Groep Russische Roode Kruiszusters en autoriteiten te Torneo.
Rechts Graaf Schoewalof, in 't midden Prins Eristoff.

aangewezen terwijl de behandeling der interne ziekten was opgedragen aan Dr. Bijleveld, die tevens de bediening van het meegenomen Röntgen-apparaat op zich nam. Semi-arts v. Raven zou hem als assistent behulpzaam zijn.

Als timmerman en schoonhouder van kleren, schoenen, enz. ging mee P. Bleumink, die ongeveer 30 jaar bij de firma Dyserink in betrekking was, in vroeger jaren bij de marine gediend had en in Indië een paar medailles had verworven, die hem in Rusland zeer decoratief stonden.

Mevrouw Heemskerk, presidente van het Ned. Comité vergezelde de ambulance naar Petrograd, waar zij als Russische van geboorte, oude vrienden hoopte weer te zien.

De overtocht naar Engeland was voor de meeste passagiers minder aangenaam, daar eenmaal in volle zee, de wind begon op te steken, de zee woeliger werd en de gevreesde zeeziekte zijne slachtoffers niet spaarde, trots de meegenomen onfeilbare voorbehoedmiddelen.

De moed herleefde, toen de Engelsche kust in zicht kwam en de doorgestane narigheid was weldra vergeten toen, dank zij de welwillende medewerking der Engelsche douanen en „landings-authorities” het gezelschap plus de talrijke koffers en handbagages per trein naar Londen vertrok, waar men zijn intrek nam in Cecil Hotel.

In Londen liepen de maatregelen voor de verdere reis zoo vlot van stapel, dat men Zondag 20

Juni de Engelsche hoofdplaats weer kon verlaten om te New-Castle aan boord te gaan van de „Vega”, waarmee de reis naar Bergen zou gemaakt worden. Deze zeereis was nog ongunstiger dan de vorige. De langere duur der reis, de onstuimige zee en de allerslechtste inrichting der boot maakten, dat een algemeene zucht van verlichting geslaakt werd toen de „Vega” eenige dagen later de haven van Bergen binnenliep. De tocht zou nu over land voortgezet worden. Heel voorspoedig ging het de ambulance niet. Gebrek aan behoorlijke logeergelegenheid in Bergen was oorzaak, dat het gezelschap naar Vossevangen moest reizen om in Fleischer's hotel te blijven tot Dr. Bijleveld de bagage, die per vrachtboot „Hercules” was vooruit gezonden, maar nog niet te Bergen was aangekomen, daar in ontvangst zou hebben genomen.

De treinreis van Vossevangen naar Haparanda, het volgende traject, dat 3 etmalen duurde liet aangenamer herinneringen na. Van verveling was hierbij geen sprake want men genoot te veel natuurschoon. Het geleidelijk overgaan van een landschap van wel grootsch en fors karakter, maar toch bebouwd en bewoond in een natuur, die verlaten en eindeloos eenzaam zich aan ons vertoonde, van een groene zomerweelde tot een kille onherbergzame natuur, waar sneeuw en onbeteekenende heideflora de eenige bekleeding van den bodem vormden, was in hooge mate boeiend. De lichte avonden waren daarbij een gelukkige factor maar bovenal was niet genoeg te waardeeren de alleraangenaamste toon, die

Paleis van Grootvorst Paul Alexander, waarin de ambulance gevestigd werd.

Personeel der ambulance, staande voor den ingang van het Paleis. Van links naar rechts: Mevr. Visser, Dr. Risseeuw, zuster Eisenlöffel, zuster Debra, zuster Fortuin Drooglever, timmerman Bleumink, zuster de Jong, zuster ten Bruggenkate, Mej. Schieferdekker, Mevr. Loman, de heer Visser, zuster Machielse, zuster Stenberg, Mevr. Heemskerk, zuster v. Ketel, Dr. Bijleveld, zuster Hoebee, Dr. Hilberman, zuster Saltet, semi-arts van Raven, zuster Hingman.

Inauguratie der ambulance in tegenwoordigheid der Grootvorstin Marie Paulowna en Princesse Palé, echtgenoot van den Grootvorst Paul Alexander (3e en 4e plaats der op stoelen gezeten rij van rechts naar links tellend.) Naast Princesse Palé onze gezant Baron Sweerts de Landas Wyborgh. Tevens waren genoodigd verscheidene Russische hooge autoriteiten, waarvan enkele op de foto en de besturen der Nederlandsche Vereeniging te Petrograd en van de Ned. Herv. Kerk aldaar. Deze inauguratie was een kerkelijke plechtigheid, waarbij een Russische bisschop den dienst leidde en een zangkoor van koorknapen zich liet hooren.

steeds tusschen alle reisgenooten bleef heerschen.

In Christiania, waar zij ongeveer te middernacht arriveerde, werd de ambulance nog hulde gebracht door vertegenwoordigers van het Roode Kruis en boden jonge meisjes den Zusters bloemen aan.

Een 6-urige onderbreking volgde te Örebro, waar den ambulanceden door eenige jonge meisjes een tweede bloemenhulde werd gebracht en een naar binnen geworpen bloemruiker met aangehecht briefje de groeten vertolkte van een spoorbrugwachter, die daarin eindigde met den hartewensch „werkt voor den vrede”.

Na deze interessante reis verliet het gezelschap in blakenden welstand te Haparanda den trein. Dit was het laatste Zweedsche station. Men ontbeet er in het stationsrestaurant, waar het vol en druk was en waar kennis werd gemaakt met eenige Zweedsche roode kruis-zusters. Het bleek dat het Zweedsche Roode Kruis te Haparanda de wederzijdsche uitwisseling regelde van de Russische en Deutsche gewonde krijgsgevangenen, wier toestand hen ongeschikt maakt voor verderen krijgsdienst. De Hollandsche doktoren werden uitgenoodigd den volgenden morgen met eenige zusters tegenwoordig te zijn bij aankomst van een transport Duitschers, dat dan komende over Tornea naar Haparanda, over de rivier zou worden gezet met daarvoor bestemde drijvende barakken. Groot was te Haparanda, de teleurstelling, wat betref de verwachtingen ons in een behoorlijk hotel van de reisvermoeienissen eens flink te kunnen verfrischen en uitrusten. Men vond er het voormalig stadhuis, door den drang der omstandigheden als hotel ingericht, maar met betrekkelijk weinig logeer-ruimte, zoodat slechts een deel van het gezelschap aldaar onderkomen vond; twee andere groepjes werden gehuisvest in kleine woningen, die het midden hielden tusschen huis en stal, waarin een onbeschrijflijke atmosfeer was waar te nemen, en de reinheid geheel ontbrak. Even vuil en armoedig was het in heel Haparanda, een stad van even 1000 inwoners, die vroeger onbekend en onbeteekenend, door den oorlog het doorreisstation was geworden voor reizigers naar Rusland. Waar het verblijf binnenshuis behalve door onzindelijkheid ook werd veronaangenaamd door de aanwezigheid van ongedierte, besloten de beide jonge artsen den nacht, die hier nog lichter was dan te Bergen, buiten door te brengen. Deels wandelend, deels slapend, vonden zij rust op het kerkhof, gelukkig maar in tijdelijken slaap. Den volgenden morgen maakte men gebruik van de uitnoodiging tot bijwoning van de aankomst der Deutsche gewonden. Na eene aangename kennismaking met den Zweedschen stafarts Dr. H. Nordlund werd eerst de gereedstaande Zweedsche Roodekruistrein bezichtigd, die door de

keurige en eenvoudige maar praktische wijze waarop hij was ingericht, uitstekend voor zijn doel berekend scheen.

Diep tragisch moet het oogenblik geweest zijn, waarop na aankomst van het hospitaalschip, de eerste gewonden te voorschijn kwamen. Op brancards gedragen, op krukken gaande of strompelend kwamen zij over de loopbrug aan den steiger. Zonder uitzondering was bij allen de sombere, doellooze blik waar te nemen, waarmee zij zonder belangstelling in de omgeving voor zich uit staarden. Het was te gevoelen, dat die menschen door langdurige ellende en naamlooze verschrikkingen waren gegaan om te geraken in den toestand van verstomping, waarin zij wellicht zonder hoop of illusies de terugreis naar hun vaderland aanvaard hadden, gebroken voor het verdere leven, lichamelijk en geestelijk.

Te elf uur dien morgen, was voor de Ned. Ambulance het oogenblik aangebroken om zelf te embarkeeren en den overtocht te maken naar Tornea. Hier aangekomen betrad men dan eindelijk den Russischen bodem. Opnieuw werd kennis gemaakt met een aantal Roode Kruis-zusters, thans Russische, die mededeelden, dat er een transport Russische gewonden uit Zweden komend in aantocht was en plechtig ontvangen zou worden. De uitnoodiging om daarbij tegenwoordig te zijn nam men gaarne aan. Nadat de formaliteiten bij de douanen en de militaire controle waren afgeloopen, het gezelschap zich bij den aanlegsteiger aan de rivier met de zusters en eerste Russische kennissen had vereenigd, volgde de voorstelling aan den plaatselijken militairen commandant Graaf Schoewaloff en den délégué van het Roode Kruis, Prins Eristoff, die de leden uitnoodigden de geheele plechtigheid bij te wonen alsook de godsdienstoefening, welke zou gehouden worden. Tot ontvangst der transporten van gewonden waren in een vierkant staande gebouwen ingericht, waar baden, kleedkamers en kerkrumte in keurige orde te vinden waren. De gewoonte was, de manschappen eerst te laten baden, dan van nieuwe kleeven te voorzien, waarna de godsdienstoefening werd gehouden en ten slotte een maaltijd voor hen gereed stond. Ditmaal gingen terwille van de aanwezige Hollanders op bevel van den commandant de godsdienstoefening en maaltijd vooraf en wel in de open lucht.

De tijd, die over was, alvorens de trein naar Petrograd vertrok, was inmiddels verstreken en begaf men zich na een hartelijk afscheid van de sympathieke Russische gastheeren, naar het station. Op dit laatste af te leggen traject, dat toch nog een kleine dertig uren duurde, was het vooral de eenigszins stugge houding der Finnen in tegenstelling met de elders ondervonden welwillendheid, die de aandacht trok.

DE NEDERLANDSCHE AMBULANCE IN RUSLAND.

Eenige foto's van patiënten. Zoodra patiënten mochten uitgaan, was veelal hun eerste bezoek bij een fotograaf en boden zij hunnen doktoren en pleegzusters hun portret aan, aan de achterzijde meest beschreven met een woord van dank.

De stations waren overal netjes en flink en hier zoowel als later in eigenlijk Rusland, viel het op, dat de locomotieven met hout gestookt worden, waardoor bij elk station geweldige voorraden, meest berkenhout, opgestapeld lagen.

Maandag 3 Juli of volgens de in Petrograd geldende Gregoriaansche tijdrekening 20 Juni, kwam de Ned. Ambulance ongeveer 10 uur des avonds te Petrograd aan, waar zij werd ontvangen door den kolonel Phenoult, die haar als délégué van het Roode Kruis was toegewezen en door den heer Visser, den secretaris-penningmeester.

In 5 gereedstaande auto's legde

Groep Russische gewonden, die voldoende hersteld waren om uit bed te komen, in de eetzaal, tevens recreatiezaal der patiënten.

Groep der vier Nederlandsche artsen; de officier, gezeten in de voorste rij, is kolonel Phenoult, gedelegeerde van het Russische Roode Kruis bij het Ned. hospitaal, daarnaast dr. Bijleveld en dr. Risseeuw. Tweede rij van links naar rechts: dr. Annigstein, een Russisch militair arts, die de ziekte-geschiedenis en statistiek in het Russisch vertaalde, dr. Hilberman en semi-arts van Raven.

men den grooten afstand af van het Finsche station naar het ter beschikking gestelde paleis van Grootvorst Paul Alexander (Engelsche kade 68 of in 't Russisch gezegd: Angliskaja Nabbereschnaja). Behalve Mevrouw Visser, waren daar ter verwelkoming aanwezig de Russische kolonel Koroentschintsoff, een jong Russisch officier van het Roode Kruis, v. Gilse v. d. Pals, zoon van den Nederlandschen Consul.

Groot was de nieuwsgierigheid, hoe de nieuwe woning zou bevallen, waar en hoe den eersten nacht zou geslapen worden en dankbaar waren allen toch eindelijk weder een werkelijk bed te zullen vinden zonder den volgenden morgen weder verplicht te zijn in spoorwagens altijd maar verder voort te snellen. Groot was de teleurstelling. Overal heerschte een dompige, onreine lucht, de zusters vonden gelukkig een groote zaal voor haar bestemd, waar de ledikanten, door schermen van elkaar gescheiden, in twee rijen geplaatst waren; daar de elektrische verlichting echter nog niet aangesloten was, maakte alles door de spaarzame kaarsverlichting een somber beeld. De doktoren moesten eenige trappen af, ten einde door vunzige gangen naar hunne slaapvertrekken te komen, die ook verre van frisch er uitzagen en een kelderachtigen indruk gaven. De slechte verlichting was mede hieraan schuld en Dr. B. vroeg zich af, of alles na rato in dat gebouw zou zijn en of het dan mogelijk zou zijn er een eenigszins bruikbaar hospitaal van te maken. Den anderen dag pas was het mogelijk zich bij daglicht te gaan oriënteren in het doolhof van groote en kleine zalen en vertrekken en een plan op te maken,

hoe de indeeling van het hospitaal zou zijn; het in elkaar loopen der vertrekken maakte de zaak niet gemakkelijk, daar tot bevordering van rust op de ziekenzalen vermeden moest worden, dat dienstpersoneel van de keuken door deze zalen moest loopen.

Tot het verrichten van allerlei diensten, zoowel in de keuken met het aanbrengen van het voedsel als voor het ruwe werk, waren een achttal hospitaalsoldaten (sanitair) ter beschikking gesteld, die goed van wil waren, maar van werken, zooals dat werd verlangd, geen flauw begrip hadden. Alles moest hun geleerd worden en het was bij de volkomen onbekendheid met de Russische taal niet anders dan met teekens mogelijk de orders te geven. Zuster Machielse had er bijzonder slag van deze boerenjongens te dresseeren en te zorgen, dat zij niet ontglipten aan haar waakzaam oog, want dan was het een heele toer de soldaatjes weder te vinden in de eindelooze ruimten.

Voor alles moesten alle vertrekken, trappen, vestibule enz. een duchtige Hollandsche schoonmaak ondergaan en het is niet te beschrijven, wat dit in dat gebouw beteekende, waar alles grenzenloos vervuild was. Het personeel kan dan ook niet genoeg geprezen worden voor den onvermoeiden ijver en de toewijding, hierbij betoond, het ruwste werk werd door de zusters aangepakt en tot in den avond werd de arbeid voortgezet.

Inmiddels waren bij de douanen-opslagplaatsen de

goederen gelost en de koffers aan een uiterst nauwkeurig onderzoek onderworpen, zoodat ieder spoedig in het bezit was van zijn persoonlijk eigendom.

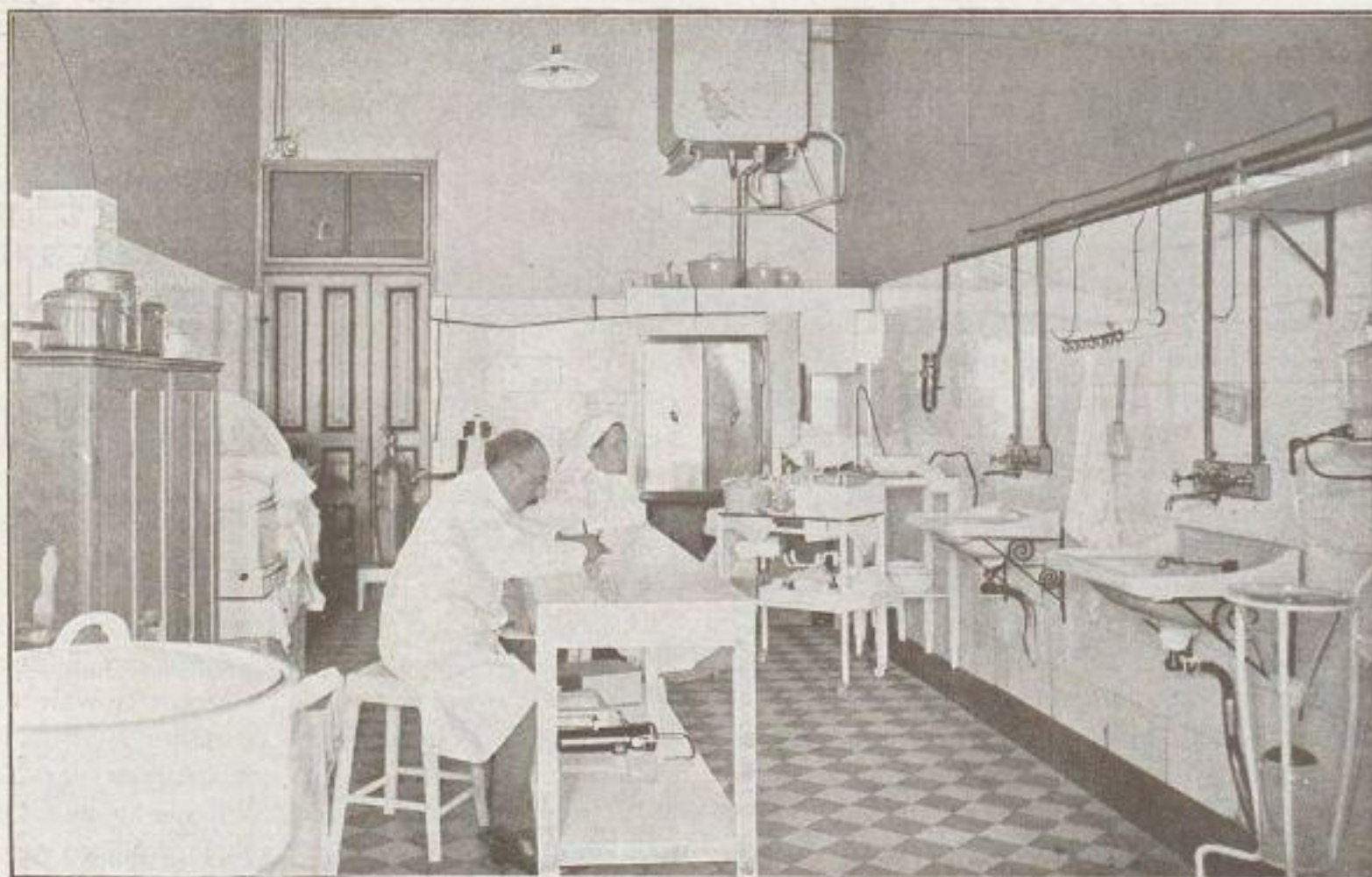
Kort daarop reden ook de eerste wagens met den hospitaal-inventaris de groote binnenplaats van het paleis binnen en werden alle krachten ingedeeld bij het openen en ontpakken der kisten en het binnenbrengen van hun kostbaren inhoud, waarmee verscheidene dagen gemoeid waren, maar waarbij het een lust was om te zien hoe iedere tak van dienst er op uit was zoo snel en zoo goed mogelijk zich in te richten; daarbij was de afdeeling, die den voorraad levensmiddelen inhield hoog in eere, en toen de provisie kamers, of zooals men op zijn Russisch gewoon was te zeggen, de kladoway gereed was, konden Mevrouw Loman en Mej. Schieferdekker trotsch zijn op hunne voorraden.

De Nederlandsche gezant baron Sweerts de Landas, bood al spoedig de staf der ambulance een lunch aan en vele in Petrograd gevestigde landgenooten waaronder onze consul-generaal, de heer van Gilse van de Pals, de bestuursleden der Ned. Vereeniging en der Ned. Herv. Kerk kwamen door bezoeken van hunne belangstelling in de Nederlandsche ambulance blijken geven.

Veel was nog te organiseeren alvorens het hospitaal zijn werk zou kunnen beginnen, niet alleen de inwendige inrichting maar ook de voorziening van voedingsmiddelen, brandstof, enz.

Een der ziekenzalen.

Sterilisatie-kamer, waarin Dr. Risseeuw en zuster van Ketel.

In het belang der hygiëne was het noodzakelijk van den aanvang af zeer strenge maatregelen te nemen wat het water betreft, hetwelk hoewel per waterleiding aangevoerd toch groot gevaar opleverde typhus, cholera of dysenteriekiemen te bevatten. Het waschwater moest dus gekookt worden en als tafelwater werd uitsluitend gebruik gemaakt van een uit den Kaukasus afkomstig bronwater „Narsan” dat zeer goed van smaak was.

Het was ook noodig dat men zich vooraf verzekerde van hulpkrachten bij de verpleging, gerecruteerd uit de Petersburgsche jonge meisjes, waarvan zich al spoedig enkele kwamen aanmelden; hierbij was kennis van Russische en Fransche taal een vereischte.

Achtereenvolgens werden aan het lazaret verbonden:
Mej. Scheefhals dochter van den eigenaar eener groote te Petrograd gevestigde firma.

Mej. Michalsky een Poolsche van geboorte.

Mej. von Heuking, dochter van een te Petrograd wonend collega, die tijdens den oorlog chef van een hospitaal buiten Petrograd was.

Mej. Arkadiëff, die de voor nachtwaken bestemde zusters behulpzaam was, doch haren werkkring spoedig door ziekte moest verlaten.

Deze jonge meisjes hebben op voorbeeldige wijze in het hospitaal met de ambulanceden samengewerkt en zijn van zeer groot nut geweest.

Bij de inrichting van de Röntgenafdeeling, ook bij de aanvulling van den inventaris had men hulp noodig van Russische zijde en vooral ondervond men die van Mejuffr. Professor Anna Phöringer, professor in de Physica, van Generaal Ordjime, chef van de Roode Kruis magazijnen buiten Petrograd, van Generaal Orloff Chef van de Röntgenologische afdeeling van het Russische Roode Kruis.

Na veel werken was ten slotte dan toch het hospitaal gereed tot opname van gewonden, maar een plechtige inauguratie moest daaraan voorafgaan. Deze inauguratie, die een godsdienstig karakter had, waarbij een hooge Russische geestelijke den dienst leidde en een knapenkorps zich deed hooren, werd opgeluisterd door de aanwezigheid van Grootvorstin Maria Paulowna, van Princesse Palé, de echtgenoot van Grootvorst Paul Alexander, van tal van Russische autoriteiten, van onzen gezant en de besturen der Nederl. vereeniging en Ned. Hervormde Kerk.

Een paar dagen na de inauguratie werd 's avonds telefonisch de komst gemeld van een eerste transport van 20 gewonden en weldra brachten 5 Roode Kruis automobielen de eerste groep patienten, die als zeer welkome gasten werden opgenomen. Men kon het den stakkers aanzien, dat zij bij het hooren van onze taal niet goed vertrouwd in bevriende handen te zijn gevallen,

En hollandsk Sanitetsambulance i Bergen.

Den skulde til Petrograd.

En hollandsk Sanitetsambulance reiste igaar over Bergen til Petrograd. Ambulancen, som talte fire Læger og 19 Sygepleierker under Ledelse af Dr. Bijleveldt, kom hid med Englandsbaaden, og den havde haft en meget haard Reise over Nordaheen.

De hollandske Lægers vakre Kåkluniforner vakte adskillig Opsigt paa Jernbanestationen ved Torgens Afgang. Ambulancen er den tredje i Række, som sendes fra Holland til de krigførende Lande. Der er nemlig tidligere sendt Ambulancer baade til Frankrig og Tyskland, hvor de har gjort megen Nytte.

Denne Ambulance, som blir den sidste, som sendes ud for frivillige Bidrag, blir foreløbig værende i Petrograd, hvor de hollandske Læger og Sygepleierker skal udføre Hospitalstjeneste paa Krigslazaretterne, men Dr. Bijleveldt haabede, at den senere vilde blive sendt til Fronten.

Det vilde forresten afhænge af, hvor sterkt Brug Russerne havde for Sanitetsbistand ved Fronten. Ambulancen førte med sig 30 store Kufferter med Medikamenter og Forbindingsager, og den vil sikkert blive en værdifuld Hjælp for Russerne.

Det er umuligt for det hollandske Sanitetsvæsen, at det er saa godt rustet, at det kan sende ud tre store Sanitetsambulancer til de krigførende Lande.

Der er i Holland under Krigen truffet store Forberedelser for at skaffe Landet et Sanitetsvæsen, som staar paa Høide med de Kræver, som den moderne Krigskirurgi stiller til Sanitetet.

Hollænderne havde regnet med ialfald et halvt Aars Ophold i Rusland.

Bericht in een te Bergen verschiendend dagblad, waarin over onze ambulance vermeld wordt.

maar reeds den volgenden dag week alle vrees bij hen en maakte weldra plaats voor gevoelens van dankbaarheid en overgave aan de behandeling. Al spoedig volgde nieuwe aanvoer van gewonden, zoodat binnen een tiental dagen 80 bedden bezet waren.

Wat de stemming onder hen betreft en de verhouding tusschen hen en de behandelende doktoren en zusters daarvan kan niets dan goeds gezegd worden. De Russische soldaten deden zich kennen als zachtmoedige dankbare jongens, groote kinderen met kindergebreken maar bovenal kinderdeugden.

In de middaguren mochten zij bezoek van familieleden ontvangen of werden zij beziggehouden met illustraties, domino of damspel en vooral Hollandsche illustraties wekten hunne groote belangstelling. Enkele Russische dames waaronder Mevrouw de Pollofzoff en Mevr. Lebedeff—Kropotkin kwamen met hen lezen en praten en 's avonds werden in het hospitaal af en toe voordrachten gehouden, muziek voor de gewonden gemaakt, tooverlantaarn vertoond, of wel werden aan de herstellenden biljetten verstrekt voor de cinema's of opera.

Over de resultaten der behandeling kon men in het algemeen zeer tevreden zijn en het was altijd een aandoenlijk oogenblik als een aantal herstelden af-

scheid nam om alvorens naar het front terug te keeren, eerst eenige weken in familiekring een verloftijd te gaan doorbrengen; dan wisten de brave jongens niet hoe hun dankbaarheid te toonen. Een geliefde wijze van huldebetoen bestond in het eenige malen onder hoerageroep omhoog gooien van hun arts en opvangen op hunne krachtige armen.

Het zou voor dit artikel een te omvangrijk relaas worden, de zoo talrijke gebeurtenissen en dikwerf roerende feiten te vermelden, welke de ambulance tijdens haar werk te Petrograd beleefde, maar in het kort kan getuigd worden, dat alle aan het Nederlandsch lazaret werkzame krachten hunnen arbeid met toewijding en opgewektheid verricht hebben en de aangenaamste herinneringen naar Holland hebben medegenomen van de aan hunne zorgen toevertrouwde Russische soldaten.

Het viel Dr. B. dan ook zwaar toen eind September de termijn van zijn verblijf in Petrograd ten einde liep en hij van het lazaret moest scheiden en van het personeel, waarmede het samenwerken zoo bijzonder aangenaam was geweest. Gedurende den tijd, dat de ambulance nog in Petrograd zou nablijven zou Dr. Wiederholt hem als chef opvolgen en toen hij zijn collega in Stockholm ontmoette achtte hij zich gelukkig hem reeds daar veel te kunnen vertellen van den interessanten en schoonen tijd, die toen achter hem lag, maar waarvan de herinneringen zeker niet verloren zouden gaan.

De leden van het Nederlandsche Lazaret te Petrograd noodigen hiernaar op Zondag 4 September a. s. in het gebouw van hun hospitaal, (Engelsche kade N° 68), alle in Petrograd en omgeving gevestigde Nederlanders met hunne dames uit, tot een namiddagthee tusschen 3½ en 5½ uur, ten einde kennis met hunne landgenooten te kunnen maken en gelegenheid te geven een Nederlandsche instelling te bezichtigen

Namens de leden

Dr. M. C. A. Bijleveld.

Petrograd 30 Aug. 1916.

De 107-61.

Model der invitatie gezonden aan alle in Petrograd wonende Hollanders, tot het bijwonen eener namiddagthee in het gebouw onzer ambulance; druk bezocht. Vele giften daarna ontvangen.